

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนานวัตกรรมสังคม

วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต

เลขที่ 52/437 หมู่บ้านเมืองเอก ถนนพหลโยธิน ตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี 12000

กรณีศึกษาสถาบันการเงินชุมชนบ้านคลองป่าไม้ จังหวัดระยอง

(1) ความเป็นมา

สถาบันการเงินชุมชนบ้านคลองป่าไม้ เป็นองค์กรชุมชน ที่มีพัฒนาการของการจัดตั้งองค์กรมาจากการส่งเสริม/สนับสนุนของการดำเนินงานตามโครงการแก้ปัญหาความยากจนของเกษตรกร/ชนบท ของกรมการเร่งรัดพัฒนาชนบท ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐ ที่ริเริ่มจากการจัดตั้ง “ธนาคารหมู่บ้านตามแนวพระราชดำริบ้านคลองป่าไม้” ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2541 มีสมาชิกเริ่มต้น 17 คน มีทุนเรือนหุ้นแรกตั้งเพียง 4,850 บาท ปัจจุบันอยู่ระหว่างการปรับฐานะเป็นสถาบันการเงินประชาชน โดยการสนับสนุนของธนาคารออมสิน มีสมาชิก 488 คน (เฉพาะบ้านคลองป่าไม้ 102 คน และคิดเป็นร้อยละ 23.4 ของประชากรหมู่บ้านซึ่งมี 436 คน มีสินทรัพย์จากการดำเนินงานมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2541 รวม 25,390,358.72 บาท และบริการให้กู้ยืมและสนับสนุนสมาชิกไปแล้ว 14,206,914 บาท (ข้อมูล ปี พ.ศ. 2562)

(2) การดำเนินงาน

บริการของสถาบันฯ มีทั้งงานด้านเศรษฐกิจ และสวัสดิการสังคม เช่น ทำหน้าที่บริการฝากเงินและกู้ยืมเงิน-เป็นธนาคารหมู่บ้าน ร้านค้าชุมชน ร้านค้าการเกษตร เป็นศูนย์รับซื้อน้ำยาง โครงการปุ๋ยหมัก กิจการเจ้าของสวนยาง ตลาดประมุลยาง การจัดสวัสดิการสมาชิกตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ ตาย ฯลฯ ยังทำหน้าที่เป็นศูนย์เรียนรู้ของชุมชน กองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์ และเป็นเวทีเชื่อมโยงกิจการต่าง ๆ ตามประเด็นสำคัญของชุมชนตำบล และท้องถิ่น ถือได้ว่า เป็นตัวอย่างของการทำหน้าที่เป็นองค์กรชุมชนแบบอเนกประสงค์ (Multipurpose Community-Based Organization)

(3) ผลความสำเร็จ

สถาบันฯ มีรายได้จากค่าบริการ 4.9 ล้านบาท และมีกำไรปีผล 962 บาทคนต่อปี (ข้อมูลปี พ.ศ. 2562) ถือได้ว่าเป็นความสามารถในการประกอบการสร้างรายได้ของสมาชิกองค์กร จำนวน 488 ราย การดำเนินงานที่สำคัญของสถาบันฯ คือ การทำหน้าที่เป็นกลไกสนับสนุนทางการเงิน และให้การช่วยเหลือเพื่อการยังชีพของสมาชิก ด้วยบริการต่าง ๆ ตามที่ได้กล่าวถึงข้างต้น กู้ยืมและการใช้จ่ายไปเพื่อการต่าง ๆ จำนวน 14.2 ล้านบาท ตลอดระยะเวลา 21 ปีที่ให้บริการ มีสินทรัพย์ที่สามารถให้บริการเพื่อการต่าง ๆ เช่น การเป็นเจ้าของห้องเช่า 7 ห้อง เจ้าของลานค้า 3 ลาน และเจ้าของที่ดินสำหรับจัดสรร 8 ไร่ ที่สร้างรายได้จากการประกอบการให้กับองค์กร 1.2 ล้านบาทต่อปี (สถาบันการเงินชุมชนบ้านคลองป่าไม้-ระยอง, ม.ป.ป.) (เอกสารจากเว็บไซต์)

..

ที่มา: คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, สมาคมปริญญาโทสำหรับผู้บริหาร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนานวัตกรรมสังคม วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต, YUNUS FOUNDATION, THAILAND และ มูลนิธิสัมมาชีพ. (2566). การศึกษาเรื่องปัจจัย และกลไกการสร้างสรรค์นวัตกรรมสังคมที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากของไทย